A hand holding a pen points to a financial chart on a screen. The chart features a candlestick pattern in the upper portion and a bar chart in the lower portion, all set against a grid background. A red horizontal line is drawn across the chart. The overall scene is dimly lit, with the screen's glow providing the primary light source.

Әлемдік экономика мен Қазақстан экономикасының дамуы

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

желтоқсан 2024

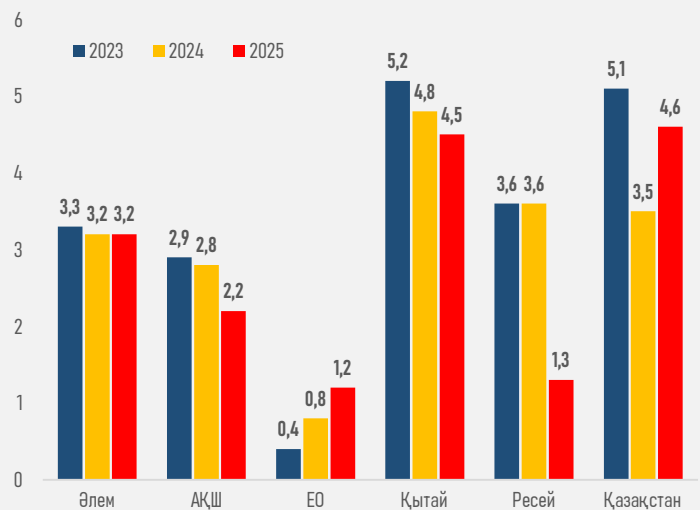
Негізгі тенденциялар

- ✓ 2024 жыл ішінде әлемдік экономиканың өсуі бойынша болжамдар ақша-кредит жағдайларының жаһандық жұмсартылуы, жекелеген елдердің (мыс, ҚХР, АҚШ және Үндістан) бюджеттік ынталандырулары, шикізатқа төмен бағалар және AI технологияларын кеңінен қолдану салдарынан еңбек өнімділігінің жақсаруы аясында жоғары қаралды.
- ✓ ХВҚ-ның жаңартылған болжамына сәйкес (2024 ж. қазан) ағымдағы жылдың қорытындысы бойынша әлемдік ЖІӨ өсімі жыл басындағы болжамның орнына 3,2% — 2,9% құрайды. Осыған ұқсас көрсеткіш келесі жылы да күтіледі, яғни әлемдік экономиканың өсуі 3%-дан жоғары тұрақталады.
- ✓ Сонымен бірге ХВҚ-ның Қазақстан экономикасының өсуі бойынша 2024 жылға арналған қазан айындағы болжамы бір жыл бұрын болжанғаннан төмен болды (3,5% vs 4,6%) шикізат бағасының төмендеуі және Теңіз мұнай кен орнында өндірудің ұлғаюының кешігуі аясында.
- ✓ ҚР экономикасы салалары бөлінісінде мұнай өндірудің төмендеуіне байланысты тау-кен өнеркәсібінде (11 ай 24 ж. үшін +0,1%) ең әлсіз динамика байқалады (-2%), ал 2024 жылы Қазақстан экономикасының негізгі драйверлері көлік (+8,1%) сияқты салалар болып қала береді. сауда (+8,2%) құрылыс (+10,3%) және ауыл шаруашылығы (+13,4%).

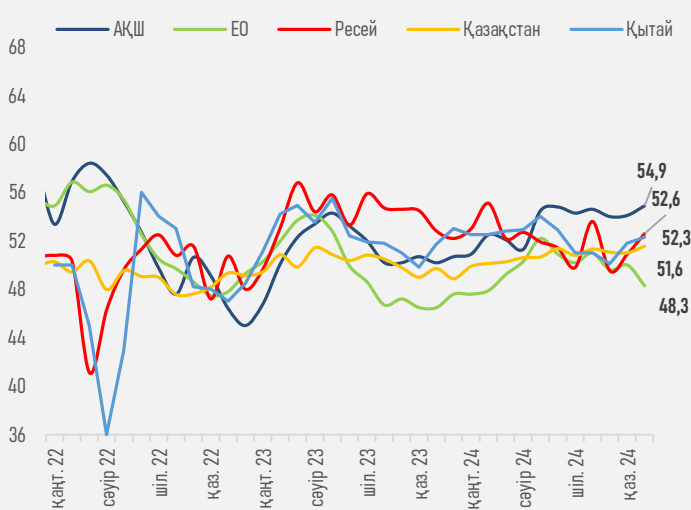
- ✓ Егер жылдың бірінші жартыжылдығында бүкіл әлем бойынша қаржы жағдайларының синхронды жақсаруы байқалса, онда оның соңына қарай бірқатар дамушы елдердің, соның ішінде Қазақстан, Бразилия және Ресей Федерациясының Орталық банктері ұлттық валюта бағамдарының төмендеуіне және инфляциялық процестердің күшеюіне жауап ретінде пайыздық мөлшерлемелерді көтерді (төменде қараңыз).
- ✓ Желтоқсан айындағы отырыста ресм Федрезерв АҚШ-тағы әлі де жоғары инфляцияға (2%-дық таргетпен 2,7%) және еңбек нарығының тұрақтылығына және жалпы экономикалық өсуге байланысты 2025 жылы ақша-несие саясатын жеңілдетуге аса сақ көзқарас туралы сигнал берді. 2025 жылға арналған мөлшерлемені төмендету болжамы бұрын күтілген төртеудің орнына 25 б.п. бойынша екі төмендетуге дейін қайта қаралды. Ақ үйдің жаңа әкімшілігінің протекционистік саясатын күтумен қатар, бұл инвесторлардың тәуекелдік активтерге (қор индекстері, дамушы елдердің активтері), шикізат нарығына және әлемдік экономикаға деген қызығушылығына теріс әсер етуі мүмкін.
- ✓ Мұндай сценарий теңге бағамына қысымды сақтап, Қазақстанның ЖІӨ динамикасын бәсеңдетуі мүмкін. Осыған қарамастан, ХВҚ болжамы бойынша 2025 жылы ҚР экономикасының өсуі теңізде мұнай өндіруді ұлғайту есебінен 4,6% құрайды. Өз кезегінде ҚР ҰЭМ 2025 жылы ЖІӨ-нің 5,6%-ға өсуін болжайды.

Жаһандық ЖІӨ, ҚР экономикасы және оның негізгі сауда серіктестерінің өсу

Жаһандық ойыншылар, ҚР (ХВҚ) экономикасын дамыту, %

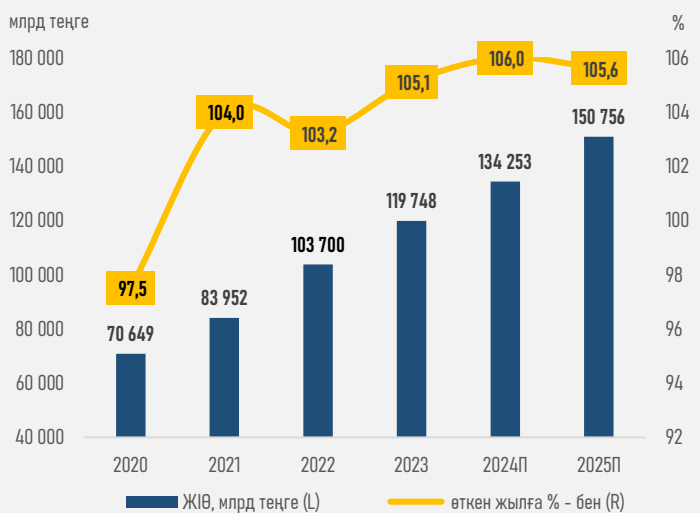

Іскерлік белсенділіктің жиынтық индексі (PMI)

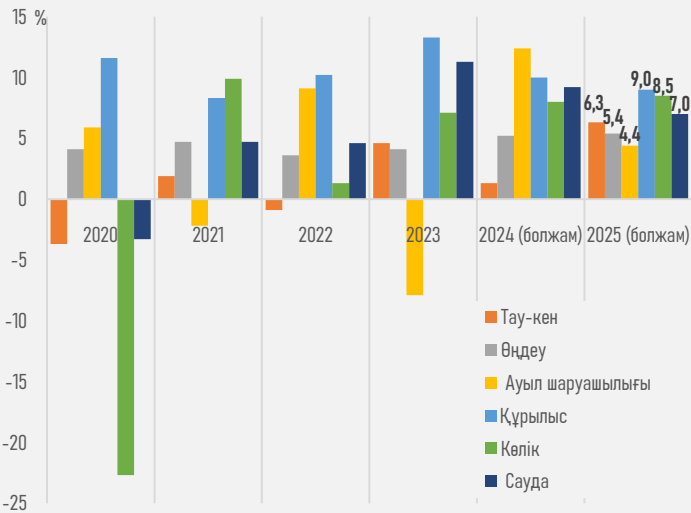
Қазақстан экономикасының нақты секторы*

Іскерлік белсенділіктің жиынтық индексі (PMI)

Дереккөз: БҰҰ ФАО, investing, ҚР АӘК БНС

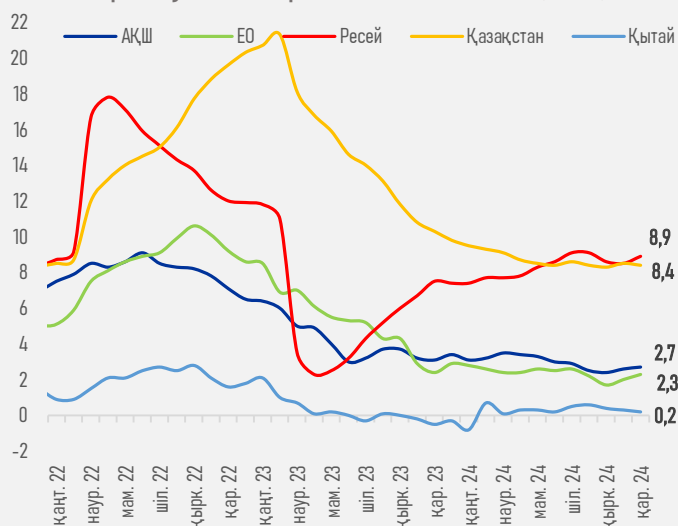
Салалар бойынша бөлуде, %

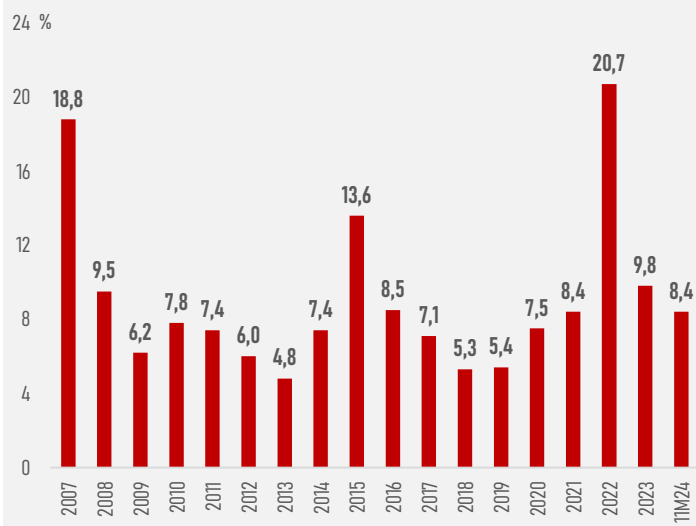
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

Тұтыну бағасының өсуі*

Тұтыну бағаларының индексі, % (ж/ж)

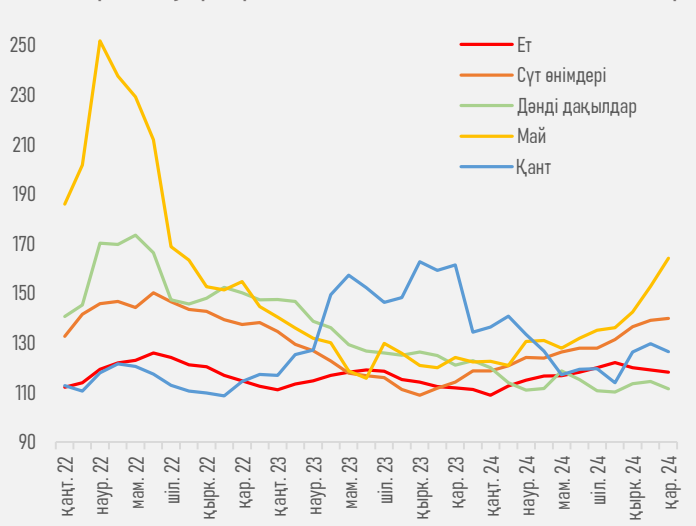

ҚР-дағы инфляция, кезең соңындағы %-бен

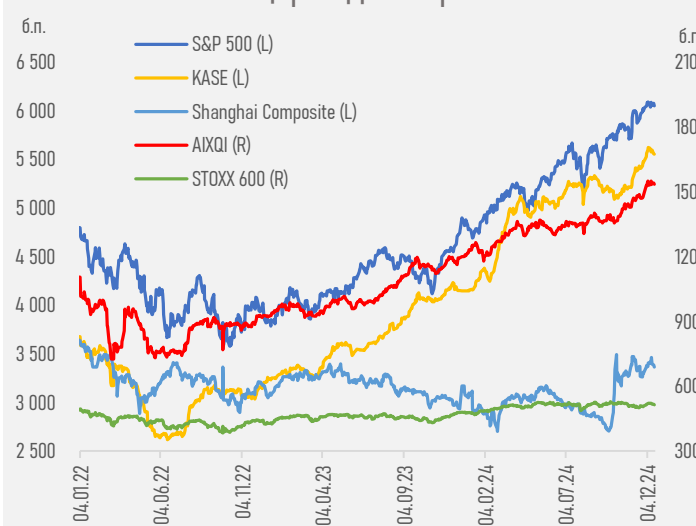

Азық-түлік тауарлары құнының өсуі, қор нарықтары

Азық-түлік тауарларының әлемдік бағасының индекстері

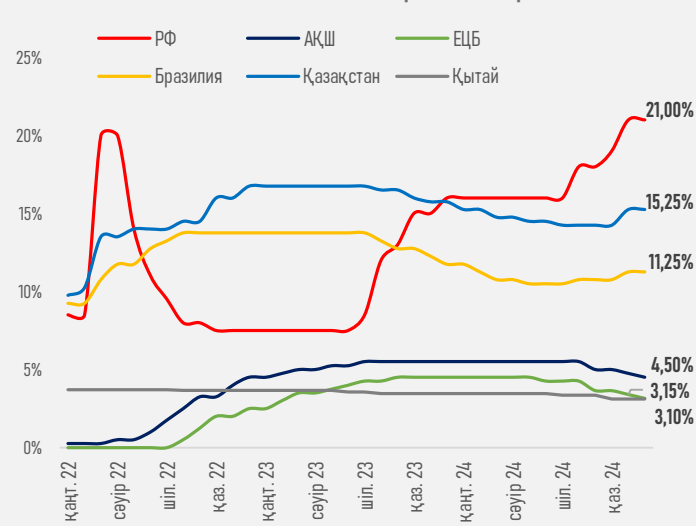

Қор индекстері

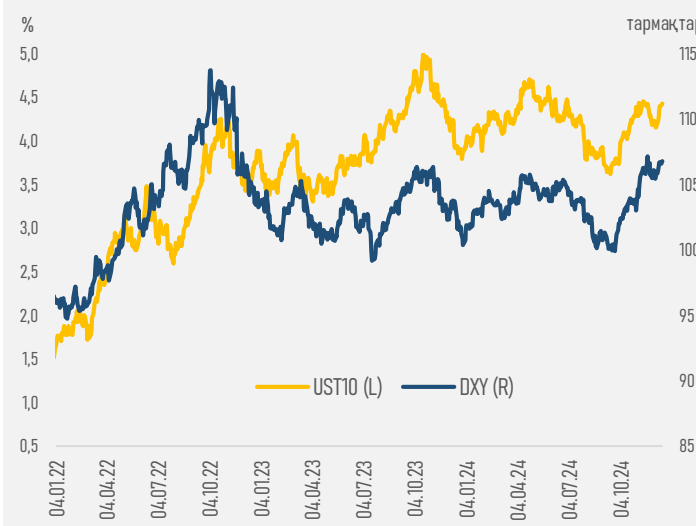

Базалық пайыздық мөлшерлемелер*

Пайыздық мөлшерлемелер

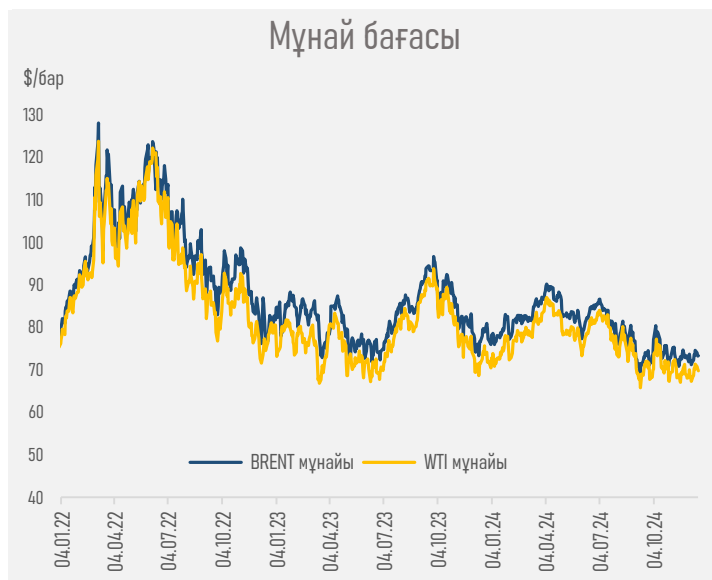
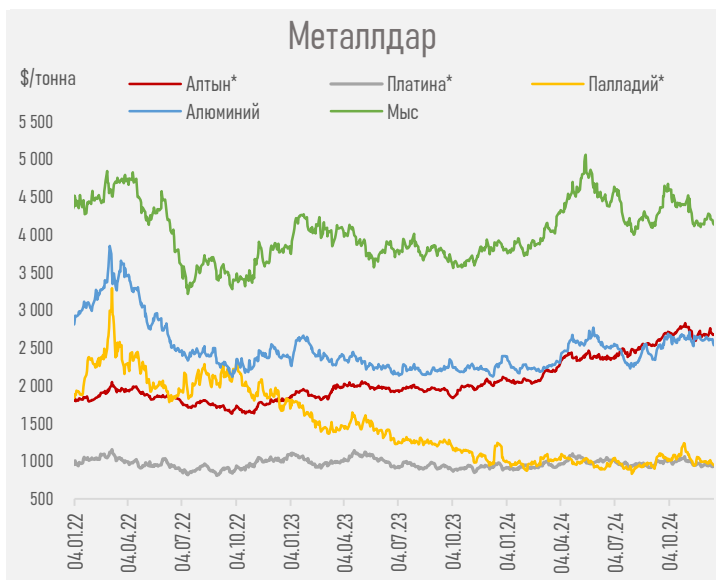
АҚШ-тың 10 жылдық мемлекеттік облигацияларының кірістілігі

Дереккөз: БҰҰ ФАО, investing, ҚР АӘК БНС

© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2024

Тауар-шикізат нарығындағы өзгерістер

*\$/унция Дереккөз: investing.com

Резюме

Ақша-несие шарттарының жаһандық жақсаруы бюджеттік ынталандырулармен, жаңа технологиялар арқылы өнімділіктің өсуімен, энергетикалық нарықтың қалыпқа келуімен және халықаралық саудамен бірге 2024 жылы экономикалық белсенділікті сақтады.

Өз кезегінде, қаржылық жағдайдың жақсаруы және әлемдік экономиканың тұрақты өсуі корпоративтік сектордың пайдасына пайдалы әсер етті. Нәтижесінде қор нарықтарында өтімділіктің айтарлықтай ағыны және инвесторлардың тәуекелге деген қызығушылығының өсуі байқалды. Мысалы, қор индекстері жылды ҚР мен АҚШ-та екі таңбалы өсіммен және ЕО мен ҚХР-да өте жақын серпінмен аяқтайды.

Тауар-шикізат нарығындағы өзгерістер көп бағытты болды. Мұнай бағасы жылды АҚШ-та шикізат ұсынысының ұлғаюуы және ОПЕК+ өндіруді қысқарту бойынша шектеулі әлеуеті туралы алаңдаушылықпен (-5%) төмендетумен аяқтайды. Негізгі биржалық металдардың бағасы, керісінше, әлемдік экономикадағы жоғары өндірістік белсенділік пен геосаяси шиеленістің сақталуына байланысты (аллюминийге+6,1%, мысқа +9,2%, алтынға +26,9%) өсті. Сонымен қатар, егер өткен жылдың соңына қарай нарықтарда әлемдік экономикадағы ақша-кредит жағдайларын қалыпқа келтіруге сенімділік болса, қазір үміттер онша оптимистік емес.

Сонымен, қазіргі уақытта нарық 2025 жылы Февральдың пайыздық мөлшерлемесінің бір ғана төмендеуін белгілейді(2025 жылдың мамырында 25 б. п.).

Осыған байланысты АҚШ-тың 10 жылдық мемлекеттік облигацияларының доллар индексі мен кірістілігі айтарлықтай жоғары өсуді көрсетеді, бұл доллар активтерінің басқа елдердің активтеріне қатысты тартымдылығын айтарлықтай арттырады, бұл АҚШ-тағы дамушы нарықтардан өтімділікті қайта бағыттауда көрінеді (мыс, қараша айында ҚХР-дан капиталдың кетуі историческ 46 млрд тарихи рекорд орнатты).

Бұл ретте әлемдік экономикадағы тәуекелдердің едәуір үлкен тізімі (мемлекеттік қарыздың жоғары деңгейі, дамушы елдердегі валюталық тәуекелдер, ЕО елдерінің экономикаларындағы рецессия, ірі қаржы конгломераттарының дефолттары, протекционизмнің өсуі, әлеуметтік және геосаяси тұрақсыздық, табиғи және техногендік катаклизмдер) әлемдік экономиканың өсуін бәсеңдетте отырып, монетарлық жағдайлардың жаһандық қатаңдауына әкелуі мүмкін. Осыған қарамастан, 2025 жылы Қазақстанда күтілетін экономикалық өсу қарқыны салыстырмалы түрде жоғары (5,6% — ҚР ҰЭМ, 4,6% — ХВҚ) және мұнай өндірудің болжамды ұлғаюуына (2024 жылдың қорытындысы бойынша 87,8 көрсеткішінен 97,2 млн тоннаға дейін), жоғары Бюджеттік шығыстарға және ірі инфрақұрылымдық жобаларды іске асыруға байланысты. ҚР ҰЭМ болжамына сәйкес, 2025 жылы тауарлар экспорты 82,3 млрд долларды, импорт — 63,1 млрд долларды құрайды. Бірақ ағымдағы шот тапшылығының күтілетін өсуі (4,1 көрсеткіштен 6,4 млрд долларға дейін) ұлттық валюта бағамына қысымның негізгі факторы болып қала береді.